

Puss, så får du en suuss

Det blir ikke hull i en tann som er ren, men våre firbeinte venner trenger likevel tannpleie. Tannkjøttbetennelse er en hyppig plage hos både hund og katt.

Tekst: Birte H. Runde **Foto:** Anne Karin Andersen

De siste 30 årene har det skjedd en betydelig bedring i folketannhelsen. Flere barn og unge har ingen eller få hull i tennene, og blant voksne og eldre er det flere og flere som har egne tenner i behold. Men hvordan står det til med tennene til våre kjæledyr? Kan de få de samme tannsykdommene som oss?

Større sprik. Hull i tennene er en av de vanligste tannproblemene hos mennesker. Hull i tennene blir til når bakterier bryter ned karbohydrater på tannens overflate. Det produseres syre og kalsiumen i tennene brytes ned. Dette forklarer hvorfor kost med mye sukker fører til flere hull i tennene.

I 1907 oppdaget Den Norske Tannlegeforening stor grad av tannrøte i de blivende tennene til 6.-klassinger, og ensamlet tannlegestand arbeidet for første gang for bekjempelsen av dette problemet.

I 1967 var gjennomsnittlig antall hull i befolkningen 6. På denne tiden dukket fluortannkremen opp, og samtlige barn fikk et systematisk, offentlig tannhelse-tilbud. I 1983 var gjennomsnittlig antall hull sunket til 2.

Mange hundeeiere er ikke klar over at hunder også kan få hull i tennene. Selv om hull i tennene er sjeldnere hos hund enn hos mennesker, viser undersøkelser at ca. 5 prosent av voksne hunder har hull i tennene.

– Det er flere grunner til at hunder ikke får så lett hull i tennene som oss. De har mye større mellomrom mellom tennene noe som gjør det vanskeligere for matrester å feste seg, det er lite lettfordøyelige karbohydrater i vanlig hundefôr, hunder har et mer basisk spytt enn mennesker og tennenes fasong gjør det vanskeligere for fôrrester å feste seg, forteller dyrlegene ved Agder Dyreklinikk, Camilla Lilleholt og Solvejg Knagenhjelm.

Tenner løsner. Til tross for at få hunder

Hunden Oliver får tannbehandling hos Arendal Dyreklinikk for å unngå at tennene løsner.

Dyrlegene Camilla Lilleholt og Solveig Knagenhjelm renser tennene til Oliver.

Slik ser tennene ut før tannbehandling. Tannstein skal fjernes.

Slik ser tennene ut etter at tannsteinen er fjernet.

får hull i tennene, er tannkjøttbetennelse (periodontitt), en god grunn til å få tatt en tannsjekk.

– Dette er en sykdom i vevet rundt tennene, som fører til at tennene løsner. Det er den vanligste diagnostiserte lidelsen hos hund og katt. Allerede ved to års alderen har 80 prosent av hunder og 70 prosent av katter utviklet tannkjøttbetennelse, opplyser dyrlegene.

Tannkjøtt sykdom oppstår når tannstein samler seg rundt en tann og forårsaker en kronisk bakterieinfeksjon som finner veien til tannrøttene. Det blir betennelse rundt tannroten, og ganske ofte dannes tannrotsabscesser.

– Alle som har hatt skikkelig tannverk vet hvor vondt det kan gjøre, og det er liten grunn til å tro at dette føles annerledes får Fido og Mons, presiserer de.

Den høye Phen i munnen som beskyttet mot hull i tennene, gjør at hunder og katter mye lettere danner tannstein enn mennesker. Det er dette som er selve roten til problemet med tannkjøttbetennelse.

I dårlig forfatning. I de senere år har man på humansiden fått stadig mer fokus på hvordan tannhelsen påvirker vår generelle helsestatus.

Hos mennesker er det vist en klar sammenheng mellom hjerte – og kar-sykdom og graden av periodontitt.

man likevel sørge for å gjennomføre de andre forebyggende tiltakene, sier Lilleholt.

Tørrfôr til hjelp. – Vi hører ganske ofte eiere som tror det ikke er nødvendig å pusse tenner dersom man fører hunden eller katten med tørrfôr. Det er riktig at tørrfôr reduserer problemet, men fordi det er tannsteinen som dannes på tannen under tannkjøttet som gir mest problemer med tannkjøttbetennelse, er det likevel begrenset effekt i føring med tørrfôr, sier Lilleholt.

Fordi vanlig tørrfôr smuldrer i stykker på tuppen av tannen, påvirker ikke dette tannen der problemet sitter.

Noen typer fôr (se etter VOHC-standard merket) er laget slik at de ikke skal gå i stykker på tuppen av tannen, men tres nedover tannen og dermed være med på å rense den.

Disse skal være et godt supplement til tannpuss.

Tyggebein mot tannstein. – Å la hunden gnage på tyggebein og liknende vil også være med på å begrense oppbygging av tannstein, informerer dyrlegene.

Ifølge Lilleholt og Knagenhjelm, får hunder som går regelmessig til veterinær også som oftest en kort sjekk av munnhulen, for eksempel i forbindelse med den årlige vaksinen. En slik sjekk vil kunne avsløre eventuelt behov for fjerning av tannstein eller grundigere undersøkelse av munnhulen.

– Andre problemer som er relativt vanlig hos våre kjæledyr, er brukne tenner. Dette kan skje ved slåsskamper, ved fall og ved at de leker med harde gjenstander. Siden dyr ikke snakker, kan det gå lenge før eieren oppdager at en tann er brukket. Stort sett må dessverre alle brukne tenner trekkes, eller rotfylles. Ellers baner det vei for bakterier og betennelse innover i kjeven, sier Knagenhjelm.

Gratis sjekk. Agder Dyreklinikk er en av mange veterinærklinikker over hele landet som vil utføre gratis tannhelse-sjekk i hele mai måned, i forbindelse med en landsomfattende kampanje for å bedre tannhelsen hos dyr.

– Med tanke på at om lag 80 prosent av hundene og kattene der ute vil ha problemer med tannhelsen, mens kun 2 prosent av eiere har etablert en tannstellrutine, kan man gjerne si at vi befinner oss på et stadium før 1970 når det gjelder tannhelsen til våre dyr, sier Knagenhjelm.

«Alle som har hatt skikkelig tannverk, vet hvor vondt det kan gjøre»

Hos diabetespasienter har man vist at ved å behandle eventuell periodontitt, vil man også lettere kunne regulere blodsukknivået.

Det er også sett en sammenheng mellom kronisk nyresvikt og kroniske tannkjøttproblemer.

– Studier på hunder og katter viser også sammenheng mellom sykdom i indre organer som nyre, hjerte og lever og tannkjøttproblemer. Slik bildet ser ut i dag er «tannhelsetilbudet» til våre firbeinte i dårlig forfatning med lite forebyggende tiltak, som daglig tannpuss eller rutinemessig tannsjekk hos veterinær. Som på mennesker er tannpuss et av de viktigste tiltakene man gjør for å opprettholde god tannhelse. Dette er det viktig å lære dyret fra tidlig alder, presiserer dyrlegene.

De legger vekt på at dette er det aller viktigste tiltaket man kan gjøre, og andre tiltak er egentlig bare ment som et supplement.

– Likevel må det sies at det er bedre å gjøre noe av dette, enn ingen ting! Får man altså ikke til å pusse tenner, bør

KONTAKT OSS

Har du dyrespørsmål du ønsker å få svar på i denne spalten eller bilder av deg og kjæledyret ditt, skriv til

dyrlegene@agderposten.no
Husk navn både på kjæledyret og deg!